75 років Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 149. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 15-го СЕРПНЯ 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 15 1968 No. 149. VOL. LXXV.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Середа, 14 серпня, 1968

В АМЕРИЦІ

ЛІКАРІ ДОКІНЧИЛИ ДОСЛІДЖУВАТИ стан здоров'я президента Джансона в армійському шпиталі в Сан Антоніо в Тексасі. Минулого тижня лікарі ствердили були ненормальний стан грубої кишки Президента і тепер пересвітлювали її рентґеном після того, як пацієнт 48 годин споживав тільки плинні харчі. Пресовий секретар Президента Джордж Крісчієн заявив, що лікарі не знайшли нічого небезпечного в стані здоров'я Президента, нові рентґенові фота показують навіть дещо кращий стан здоров'я пацієнта, як минулорічні.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ Д. Д. АЙЗЕНГАВЕР щасливо перебув критичний час у зв'язку з новою його вже шостою серцевою атакою, на яку він був занедужав 6-го серпня, де лікувався з п'ятої серцевої атаки, що її був дістав 15-го червня. Впродовж трьох і пів місяця Айзенгавер хворіє на три серцеві атаки, бо 29-го квітня він занедужав на серце, перебуваючи в Каліфорнії. Від 14-го травня він перебуває в армійському шпиталі Волтера Ріда у Вашинґтоні. Не знати, як довго 77-річний пацієнт мусітиме залишитися в шпиталі, лікарі передбачають, що найменше ще 6 тижнів.

ОБИДВІ ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ ЗАКЛИКАЮТЬ американських громадян реєструватися у виборчих комісіях, щоб 5-го листопада могли голосувати. Мусять реєструватися ті всі особи, які ще взагалі не реєструвалися, і ті, які від часу попередньої реєстрації змінили місце побуту. В 1966-му р. 113 мільйонів американців були в такому віці, що могли користати з виборчого права, але з того аж 30 мільйонів не зареєструвалися і не голосували. З повищого числа коло 7 мільйонів не могли вдоволити вимог при реєстрації, а решта не реєструвалася внаслідок недбайливости та незацікавлення громадськими справами.

В ПОЛОВИНІ СЕРПНЯ ЗАЧИНАЄТЬСЯ сезон так званої сінної гарячки (гей фівер), і особи, вразливі на цю недугу, повинні триматися здалеку від тих місць, де росте рослина - хабаззя, звана по-англійськи „реґвід", порошок із квітів якої несеться повітрям та дразнить в алергічних осіб ніс та очі, спричиняючи чхання. Деякі шпиталі мають приладдя, яким вимірюють скількість того порошка числами. Вразливі особи відчувають цей порошок, коли його є в повітрі понад 7 одиниць. Деколи його буває понад 50. Сезон „сінної гарячки" триває до перших морозів.

У СВІТІ

59-ЛІТНІЙ ШВЕДСЬКИЙ ЛЕТУН ГРАФ КАРЛ-ГУСТАВ ФОН РОЗЕН, перевіз своїм літаком, виминаючи встановлену ніґерійцями артилерію, десять тонн харчів і ліків, призначених для місійних станиць в обложеній Ніґерією країні Біяфра. Згідно з одержуваними на Заході тривожними звідомленнями, в Біяфрі помирають від голоду й недостачі ліків сотки тисяч людей.

ГЕН. КРЕЙТОН АБРАМС, головнокомандувач збройних сил ЗСА у Південному В'єтнамі вважає найпершим мілітарним завданням ЗСА оборону Сайґону й охорону цього міста й військових інсталяцій у ньому перед атаками В'єтконґу. Тому теж знищений частинно комуністичними партизанами міст на шляху до дельти ріки Меконґ був відбудований на наказ Абрамса ще цього ж самого дня.

ВАТАЖОК ПІВДЕННО - В'ЄТНАМСЬКОГО ГІРСЬКОГО ПЛЕМЕНИ І-Б'гам Енуоль перебував останніми днями у Сайґоні, переговорюючи секретно з прем'єром Південного В'єтнаму Траном Ваном Гуонґом й іншими представниками уряду. І-Б'гам Енуоль повернувся останнім часом з Камбоджі, куди він був переселився разом із своїми людьми. Репрезентоване ним плем'я гірняків дуже войовниче й виявило бажання брати участь у війні проти В'єтконґу.

ЛЕ ДЮК ТГО, одна з найвидатніших постатей у складі північно - в'єтнаської делеґації для мирових переговорів в справі В'єтнаму в Парижі, повернувся після шоститижневої відсутности з Ганою. В політичних колах сподіваються, що з його приїздом затяжні й безуспішні досі переговори увійдуть у нову поважнішу фазу.

ПІД ЧАС КОНФЕРЕНЦІЇ В СПРАВАХ РОЗЗБРОЄННЯ, яка відбувається в Женеві, представник Совєтського Союзу Алексєй А. Рощин виступив з обвинуваченням, що ЗСА вживають хемічних отруйних засобів у війні у В'єтнамі. Представник ЗСА Джордж Бунн заперечив категорично закиди Рощина, як безпідставні.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ ШАРЛЬ ДЕ ҐОЛЛЬ подав до відома, що він відбуде в першій половині місяця вересня цього року конференцію з представниками преси. Це буде перша пресова конференція де Голля після десяти місяців перериву і після цьогорічних страйків і заворушень. Остання його пресова конференція відбулася ще 27 листопада 1967 року.

Здійснено нові розкопи біля Золотих Воріт у Києві

Біля Золотих Воріт, збудованих князем Ярославом Мудрим у 1037 році, цього літа, прориваючи рів для теплофікації по Золотоворітському провулку, робітники випадково виявили залишки майже тисячоліт оборонного рову із зовнішнього боку Золотих Воріт. Викликані співробітники Інституту археології встановили, що цей оборонний рів був шириною в 7 метрів, був наповнений водою і через нього до самих воріт пролягав дерев'яний, можливо, піймальний міст, про який згадується в літописі. Дно рову поблизу Золотих Воріт було вкрите багатьма людськими кістяками, найбільше жіночими й дитячими. Науковці припускають, що це були жертви, звезені після бою з татаро - монґалами, які напали на Київську Русь у 1240 році. Кістяки пересипані шарами попелу від згорілих дерев'яних будов. За свідченнями істориків, Київ ніколи не був здобутий монголами збоку Золотих Воріт, що являли собою могутнє фортифікаційне укріплення, але напевно там були пожежі й обвали. Під час розкопів виявлено багато жіночих прикрас з часів України-Руси, браслети, намисто, уламки посуду, рештки різних залізних виробів, також шматки фрескового кольорового розпису із згадуваної у літописі Благовіщенської золотоглавої церкви. Дотепер вважали, що біля решток Золотих Воріт немає чого розкопувати землю, бо там уже все було нібито понищено попередніми розкопами та перебудовами.

Ніксон старається з'єднати собі лібералів, конферуватиме з Рокефеллером і Ліндзі

Сан Дієґо, Каліфорнія. — Республіканський кандидат на президента Ричард М. Ніксон хоче об'єднати біля себе партію, ліберальні політики якої не вдоволені з того, що кандидатом на віце-президента найменований мерилендський губернатор Спіро Т. Еґню. Ніксон старається приєднати невдоволених республіканських політиків. Він 13-го серпня телефонічно ромовляв з нюйоркським губернатором Нелсоном А. Рокефеллером і умовився з ним, що спільна конференція між ними відбудеться в середу 21-го серпня в Ню Йорку. Помічник у виборчій кампанії Ніксона Роберт Еллсворт повідомляє, що прийшло до порозуміння щодо зустрічі Ніксона з нюйоркським посадником Джаном Ліндзі. Рокефеллер заявив Ніксонові, що він „ентузіястично" підтримуватиме його під час виборчої акції. Підтримку Ніксонові обіцяє і посадник Ліндзі. Ніксон розмовляв телефонічно з мишиґенським губернатором Джорджом Ромні, з пенсилвенійським губернатором Реймондом П. Шейфером і з іллинойським сенатором Чарлзом Г. Персі, які на Конвенції не підтримували кандидатури колишнього віце-президента. Ніксон старається здобути прихильність цих ліберальних республіканців.

МекҐоверн домагається противоєнної виборчої плятформи

Ню Йорк. — Новий кандидат на президента сенатор демократ із Південної Дакоти Джордж МекҐоверн заявив у пресовому інтервю, що його ціллю є те, щоб в демократичній виборчій плятформі був окремий пункт про припинення бомбардування у В'єтнамі та про те, щоб поширити базу південно-в'єтнамського уряду. Коли ці пункти будуть узгляднені в плятформі, і коли буде ясно, що він не зможе здобути номінації, тоді, заявив МекҐоверн, він звільнить своїх прихильників, щоб могли голосувати на кого вони схочуть. МекҐоверн знає, що президент Джансон холодно поставився до його плянів, але він думає, що його програма допоможе демократам виграти вибори. Губернатор Південної Дакоти сказав, що він знайшов численних делеґатів, які не радо голосували б на віце-президента Гомфрі, але які не хотіли б підтримувати сенатора МекКарті. МекҐоверн залишив враження в тих осіб, з якими розмовляв, що він волів би, щоб найменований був віце-президент Гомфрі, а не сенатор Юджін МекКарті.

На фармі в Ню Джерзі викрито склад зброї й амуніції

Джонсонбурґ, Н. Дж. — 13-го серпня аґенти Еф Бі Ай та стейтової поліції викрили на фармі Майка ДеКороліса склад зброї, амуніції й вибухового матеріялу. Стейтова поліція виявила, що цей склад зброї є власністю колишніх членів 2506-ої Кубинської Бриґади, яка брала участь в боях на Кубі після висадки у Свинячій затоці 32-річний Майкел живе з дружиною і п'ятьма дітьми. На фармі знайдено івтонни вибухового матеріялу, автоматичну ручну зброю, слізний газ та багато амуніції. Фармера ДеКороліса заарештовано. Він народжений в Америці. Вибуховий матеріял він сховав під сіном у старій стодолі. Заарештований не хотів виявляти подробиць про зброю, тільки признався, що він вишколював стрільців, які мали йти на Кубу, щоб вбити прем'єра Кастра. Догадуються, що на цій фармі мали виготовляти бомби, які недавно підкладали в Ню Йорку в амбасадах тих держав, що торгують із комуністичною Кубою.

Цієї суботи на Союзівці концертуватимуть Марія Лисогір і Ляриса Борисенко

Галина Сарач, „Краля Союзівки" обрана 3 серпня ц.р.

Марта Пришляк, „Краля Союзівки" обрана 9 серпня ц.р.

Союзівка. — В найближчу суботу, 17-го серпня, в програмі щотижневої культурномистецької імпрези візьмуть участь оперова співачка Марія Лисогір, якій акомпанюватиме Оля Дмитрів, та піяністка Ляриса Борисенко, гість з Бразилії.

Минулої суботи, 10-го серпня, дав свій концерт славний наш квартет „Верховина" з Торонта під мистецьким керівництвом Оленки Глібович. Ця наша чудова „Верховина" цього року разом зі Союзівкою відзначає своє 15-річчя.

У п'ятницю, 9-го серпня, відбувся під час забави вибір черговоі „кралі тижня", корону якої здобула цим разом панна Марта Пришляк, чудова доня відомих наших громадян інж. Олександра та пані Анни Пришляків з Гартфорду, всі члени 277-го Відділу УНСоюзу. Нова краля тижня Союзівки закінчила українську парафіяльну школу, тепер є студенткою Гайскулу, належить до Пласту, грає на фортепіяні.

Вибір черговоі кралі тижня відбудеться у найближчу п'ятницю, 16-го серпня, під час забави.

В неділю, 11-го серпня, був на Союзівці літературно-музичний вечір з виступами пані Лесі Лисак, яка відчитала деякі із своїх есеїв, та проф. Романа Левицького, який виконав кілька пісень в супроводі бандури. Вечором проводив письменник І. Керницький-Ікер.

В Празі твердять, що Ульбріхт не добився нічого в розмовах з Дубчеком

Прага. — Згідно з переконанням чехословацьких комуністичних кіл, конференція провідника східньонімецької комуністичної партії Вальтера Ульбріхта і його прибічників з Александром Дубчеком та іншими членами ЦК КПЧ закінчилася неґативними вислідами для Ульбріхта. Дубчек і його колеґи обстоювали далі твердо вибраний ними шлях демократизації, в тому й уведеної ними свободи преси, як також вільну руку у переговорах із Західньою Німеччиною, від якої Чехо-Словаччина сподівається одержати позички. Під час конференції в Карлових Варах виявилася також розбіжність в поглядах на прийняту у Братиславі декларацію. Дубчек і його прихильники інтерпретують цей документ, як підтвердження права ЧССР іти до соціялізму власним шляхом. Ульбріхт ,з другого боку, вважає, що ця декларація зобов'язує всіх тих, що її підписали, дотримуватися у внутрішній і зовнішній політиці напрямних комуністичного табору. Водночас із цим повідомляють із Праги, що серед провідників компартії Чехо-Словаччини позначаються розбіжності в поглядах на актуальні питання політики ЧССР. Василь Білак, провідник словацької компартії, українець з походження, настоює на тому, що закиди висловлені учасниками зустрічі комуністичних партій у Варшаві в їхньому листі до ЦК КПЧ з 15 серпня були справедливі. Також і редактор офіційного органу КПЧ „Руде право" Ольдріх Свєтска обвинувачує Дубчека і його прихильників у зломанні прийнятої в Черні в розмовах з представниками КПСС домови, щоб не виявляти нічого, про що там була мова. В комуністичних колах чекають, що під час з'їзду чехословацької компартії, який почнеться 9 вересня ц. р. Білака і Свєстку виключають з членів ЦК.

На конґресі славістів учені з УССР доповідатимуть про „взаємозв'язки братніх мов"

Київ. — З України виїхала до Праги на 6-й Міжнародний Конґрес славістів кількачленна делеґація, на чолі з головою Українського Комітету славістів І. Білодідом. Крім неї, з СССР на той Конґрес виїхала всесовєтська делеґація та делеґація славістів з Білоруси. З совєтської сторони буде представлено разом 70 доповідей. Головною доповіддю української делеґації буде доповідь І. Білодіда „Контакти української мови з іншими слов'янськими мовами й уніфікація її усної літературної форми". Вже з наголовку помітна тенденційність цього новітнього Валуєва в Україні, який буде в Празі оправдувати русифікаторські заходи Москви в Україні та в Білорусі. Газета „Літературна Україна" з 9 серпня сповіщала, що члени „української республіканської делеґації підготували на з'їзд 15 доповідей, важливе місце серед них займають проблеми взаємозв'язків слов'янських літератур, мов і народної творчості". З перечислених тем дійсно цікавою буде лише доповідь про давньоруську мову Києва за документами з XI-XIV століть, яку знову ж будуть трактувати, як „спільну мову" Росії, України та Білорси... На Конґрес до Чехо-Словаччини мали вже від'їхати проф. Дорошевський з Польщі, проф. Лалич і проф. Коневський з Юґославії, проф. Якобсон і проф. Еджертон із ЗСА та ін. Конґрес закінчиться ще цього місяця. Технічно він зорганізований так, що всі доповіді видрукувані наперед і будуть роздані делеґатам, а доповідачі матимуть лише по кілька хвилин на виступ, щоб переказати основну суть своїх доповідей. У Конґресі візьмуть участь також українські славісти з ЧССР.

Підсудний в Україні заявив, що він винен лише перед Богом

Стрий. — За останні роки в Україні було багато незбагнених появ, що їх можна назвати чудами Божими, деякі з них були точно описані та передані для вивчення в Римі. Появи Божої Матері мали місце в селі Середньому поблизу Войнилова на Станиславівщині та в інших районах України. Такі появи сприяють більшому поширенню релігійности серед людей. Час до часу совєтська влада організує показові судові процеси над служителями культу, з метою залякувати громадянство. З найновіших таких процесів став відомим суд над служителем „секти покутників", отцем Антоном Поточняком, приналежним до Української Греко-Католицької Церкви. Газета „Вільна Україна" з 2 серпня, що виходить у Львові, потвердила, що в Стрию відбувся такий процес. Отця А. Поточняка обвинувачував прокурор І. Садовський, головував на суді С. Крючков. На запитання прокурора: „Ваше місце проживання?" — підсудний відповів: „Пекло на землі". Підсудного обвинувачували в тому, що він повчав людей, у тому й молодь, аби вони не визнавали совєтської влади, „бо вона не від Бога", щоб не грішили, щоб не посилали дітей до совєтської школи, „яка відриває дітей від віри". Минулого року о. А .Поточняк відіслав у районову міліцію свій совєтський пашпорт, на знак невизнання режиму. Підсудний одержав п'ять років ув'язнення, його майно сконфісковане.

Провідники українського студенства на зустрічі з Верховним Архиєпископом

Союзівка. — Президент Центрального Союзу Українського Студентства д-р Богдан Футей з дружиною, інж. Богдан Кульчицький, голова Світової Управи ТУСМ, генеральний секретар і редактор „Сторінки ТУСМ" при „Свободі" Христина Кульчицька, віце-президент СУСТА Роман Тарнавський, голова ФКУ мґр. Степан Хемич, член Крайової Управи ТУСМ Америки Ігор Оліяр та голова Студентської Громади міста Філядельфії Андрій Масюк відбули на цій оселі УНСоюзу зустріч із Блаженнішим Верховним Архиєпископом Кир Йосифом Кардиналом Сліпим дня 9 серпня 1968 року. Зустріч відкрив президент ЦЕСУС-у д-р Богдан Футей та представив делеґацію зорганізованого українського студентства, інформуючи Його Блаженство про стан, діяльність і завдання репрезентованих на цій зустрічі центральних українських студентських установ. Їхнє Блаженство в короткому слові підкреслив конечність здобути вищу освіту, бути вірними українській Церкві та свідомим приналежности до українського народу. Під час авдієнції поінформовано Їхнє Блаженство про завершення Фонду Катедри Українознавства. Після зустріч зробмено знімки з Їх Блаженством та з єпископом Стемфордської дієцезії Кир Йосифом Шмондюком.

І БРАТ З БРАТОМ ОБНЯЛИСЯ...

Під час історичної зустрічі Первоієрарха Української Православної Церкви в ЗСА Блаженнішого Іоана Теодоровичи (зліва) з Первоієрархом Української Католицької Церкви Блаженнішим Иосифом Сліпим у Бавнд Бруку, Н. Дж. у вівторок, 6-го серпня 1968 року. — „Наші далекі предки посадили нам дерево роздору... Ви, як і я, ми діти тих, які це вчинили, ми не є винні за те, що наші прадіди зробили. Ми виросли в тій вірі, в якій ми народились. І я Вас вітаю як брата, українця і християнина..." — говорив Блаженніший Іоан. „Нехай та нинішня хвилина буде радісною хвилиною на дорозі до нашої єдности. Дай Боже, щоб наші ці кроки запровадили нас до одної спільної мети і осягнення того, чого бажав Ісус Христос, основуючи свою Церкву..." — відповів Блаженніший Иосиф.

ВЕРХОВНИЙ АРХИЄПИСКОП РАДІЄ РОЗВИТКОМ УКРАЇНСЬКИХ ОСЕЛЬ В АМЕРИЦІ, ВИСОКО ОЦІНЮЄ ЇХНЮ ПРАЦЮ

(Продовження з попереднього числа)

ВІДВІДИНИ НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка, Кергонксон. — „Здається, що з усіх наших відвідин по всій Канаді та оце також по цілій Вашинґтонській землі, ми не зустрічали такого милого виду ,як оце тут, дивлячись на Вашу парохію серед високих, грубих дерев, серед затишшя, і все таки на своїй землі" — говорив Блаженніший Верховний Архиєпископ Кардинал Йосиф, проповідуючи в сутінках вечора після Молебня в стилевій українській каплиці на лісовій поляні на Союзівці під час відвідин цієї оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах в четвер, 8-го серпня.

Блаженніший Архипастир завітав на Союзівку після сповненого зайнятями дня та після подорожі автомобілем насамперед до Ґантеру, опісля до Еленвілл на оселю СУМА і вкінці на Союзівку. Багато зустрічей було того дня, багато слів вислухано і сказано, але під час відправи Молебня й опісля проповіді на Союзівці Архипастир здивував-счудував усіх своєю витривалістю, своєю бистротою та рівночасно майже надземською лагідністю і спокоєм.

Із проголошених в пресі загальних програм архиєрейських відвідин Верховного Архиєпископа в Стемфордській дієцезії було відомо, що в цій програмі є також відвідини на Союзівці. Проте, господар цієї оселі, УНСоюз, не розголошував цих відвідин з єдиною думкою: створити на оселі такі умовини, що запевнили б Достойному Гостеві бодай на короткий час деякий відпочинок. В тій цілі опорожнено віллю Полтаву, яку в тому часі займала родина Мудрейків з Ню Йорку та яка радо, не зважаючи на деякі власні невигоди, погодилась відступити на час відвідин свої приміщення і поставити їх до розпорядження Архипастиреві. З признанням треба ствердити, що гості Союзівки того дня, без окремої заохоти, самі здержались від звичайних вакаційних зайнять. Відвідини були заповіджені на год. 6-ту по полудні, але вже від полудня ніхто не сколихнув спокійним плесом басейну, а гості, як в найбільше свято, проходжувались у святочних одягах. Навіть дітвора не пустувала.

На зустріч Достойного Гостя приїхали того дня на оселю головний предсідник Иосип Лисогір, заступники гол. предс. пані Марія Душник і Володимир Сохан, гол. секретар д-р Ярослав Падох і гол. касир Петро Пуцило, почесний член Головного Уряду Роман Слободян, головний радний Степан Гавриш, колишній довголітній головний радний, союзовий піонер Дмитро Шмаґала з Клівленду та багато-багато інших. А між гостями наші мистці Михайло Мороз, Любослав Гуцалюк і Яків Гніздовський, з якими Архипастир опісля сердечно привітався. До них можна б долучити і д-ра Романа Смика з Шикаґо, який саме тепер відбуває на Союзівці свої вакації та зі свого боку, разом з мистцями, причинився, щоб музей Українського Ка-

(Закінчення на стор. 3-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 9118.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Прага на роздоріжжі

Протягом останніх десяти днів політична температура в ЧССР змінюється безнастанно. Підсилювана стриманим задоволенням з вислідів зустрічей у Черні та Братиславі, де чехо - словакам повелося тимчасово оминути безпосередньої збройної інтервенції збоку Москви та її ближчих союзників, політична температура в ЧССР високо піднеслася під час минулотижневих відвідин югославського президента Тіта, відкритого прихильника здійснюваної в тій країні демократизації. Негайно ж після від'їзду Тіта, що його режимні чинники й населення вітали гарячими оваціями, наступило значне охолодження. Мабуть, в результаті братиславської зустрічі, Дубчек і його колеги були примушені вітати одного з найзапекліших противників чехословацьких лібералізаційних процесів, завзятого й безоглядного сталініста Вальтера Ульбрихта, диктатора Східньої Німеччини. Виразний холод виявився в ставленні населення до Ульбрихта, що його зустрічали чехи подекуди ворожою мовчанкою. Як тільки ж Ульбрихт забрався із Карлових Варів, температура в ЧССР почала знову підноситися — уже в зв'язку з готуванням до нової зустрічі — тим разом із президентом Румунії Ніколас Чаушеску, який прибуває до Праги, щоб підписати договір дружби, співпраці й обопільної підтримки.

Подібно, як усі ці зустрічі, з допомогою яких Прага намагається лявірувати між ворожими і прихильними їй державами східньоевропейського комуністичного конгльомерату, на безнастанні зміни політичних настроїв у ЧССР впливають також вістки про можливість мілітарної інтервенції збоку СССР, Польщі і Східньої Німеччини. Вивівши після закінчення маневрів держав Варшавського пакту свої війська з території ЧССР, Москва сконцентрувала свої дивізії, перекинені із Східньої Німеччини, східніх теренів Польщі й Західньої України — в південно - західній Польщі понад кордонами Чехо - Словаччини, нібито знову для переведення маневрів. Та щойно закінчилися ці „маневри", а вже наспівають повідомлення про те, що на півдні Східньої Німеччини, в Польщі і в Західній Україні почалися під проводом маршала А. Гречка нові маневри якихось „комунікаційних", як їх називає ТАСС, військ.

Усе це доводить, що ні Черна, ні Братислава остаточної розв'язки чи з'ясування ситуації у взаєминах між Москвою і Прагою не дали і що Чехо - Словаччина далі стоїть на роздоріжжі, не вибираючи категорично того чи іншого шляху.

Безнадійні атаки

Київська „Літературна Україна" лише принагідно займається літературно - мистецькою проблематикою, якщо так взагалі можна назвати совєтське літературо- і мистецтвознавство. Здебільшого ж вона передруковує довжелезні статті з московської „Правди" та „Известий", постанови ЦК КПСС й совєтського уряду, промови П. Шелеста й інших чиновників. Останнім часом до завдань „Літературної України" долучили з доручення ЦК КПСС ще одно „бойове завдання": активніше виступати проти релігії, особливо ж проти Української Греко-Католицької Церкви в Україні і за кордоном. Це нове завдання „Літературна Україна" виконує, правду сказати, досить примітивно, пишучи, наприклад в числі з 12 липня: „У березні 1946 року на Львівському соборі віруючі уніяти порвали з папським Римом і возз'єдналися з православною церквою. З Берестейською юнією покінчено назавжди".

„Літературна Україна" намагається знеславляти великого Митрополита Кир Андрея Шептицького і ведені українськими католицькими колами старання про те, „щоб його вписали в список святих Греко-Католицької Церкви". Тому і вихваляє вона книжку Вол. Добрича „У тіні святого Юра", що вийшла цього року у видавництві „Каменяр" — суцільний наклеп на св. п. Митрополита-Слугу Божого Андрея. В рецензії атакується і „церковного сановника И. Сліпого", — мабуть чи не тому, що саме тепер Верховний Архиєпископ Кардинал Иосиф тріюмфально об'їздить українські громади в ЗСА і Канаді.

Не цілих три тижні після надрукування „рецензії" В. Добрича „Літературна Україна" в числі з 6 серпня знову виступила з атакою на українських католиків, друкуючи погромницьку статтю п. н. „Нечестивці з „Християнського Голосу", в якій називає видавців цього тижневика, що виходить у Мюнхені, „запроданцями", „круками" і т. п.

Вся ця кампанія, ведена „Літературною Україною" й іншими совєтськими газетами проти Української Католицької Церкви, свідчить, що ця Церква, не зважаючи на всі переслідування й атаки, й далі залишається живою і загрозливою для совєтської системи та ідеології силою.

Мих. Килимник

ХИЛИТЬСЯ МОСКОВСЬКА ГОЛОВА

Куритиба. — Гаряче тепер у Кремлі, ой як гаряче! Леонід Брежнєв не встигає піт з чола змахувати.

— Чудні вони, Леніна не знають! Це ж він, Ілліч, — міркує Брежнєв, — навіть поняттю правда дав зовсім інше визначення — клясова правда. А як він розправився з поняттям про факти? Це ж його слова: „Факти, безумовно, вперта річ, але коли вони свідчать проти нас, то горе тим фактам". Опинившись на вирішальному партійному з'їзді мало не сам-один супроти безкомпромісової опозиції, він не розгубився і назвав себе більшістю, а всіх інших учасників з'їзду — меншістю. Відтоді, як усім відомо, пішли большевики й меншовики. Спочатку виникла РСДРП(б), яка потім перейменувалась у РКП(б), далі у ВКП(б), а тепер вона вже КПСС, без отого маленького (б), але всі ми прив'язуємо себе до нього, всі бо ми є „большевиками" відносно решти населення Російської імперії. „Большевиками" ми є й відносно усього іншого світу, з його комуністами до китайських включно. Тільки члени КПСС мають право на означення „большевик"

— Мають, але щось воно не теє, — міркує Брежнєв. — Ще за культу особи Сталіна відлетіла від нас Югославія, за культу особи Хрущова відлетіли червоний Китай і Альбанія, культ же моєї власної особи почав тільки но вбиватися в пір'ячко, а вже румуни позирають у різні боки, як би їм відсахнутися від матірнього пня. Тепер на чергу прийшли чехи зі словаками. От їм не подобається диктатура пролетаріяту. Під виглядом диктатури п р о л етаріяту, мовляв, квітне сваволя комуністичної партії, таємної поліції. Диваки! Де б то можна було, щоб диктатуру відразу здійснювало кілька мільйонів осіб, хай хоч і пролетарів?

— Або репетують вони проти соціялістичної демократії, подавай їм демократію для всього народу. Навіщо це? Забули Леніна, який вважав, що найкращою формою режиму є демократичний централізм. За нього центр, керівна верхівка дістає всі права й можливості. Порядок. А то ще хочуть поставити під прилюдну контролю політичну поліцію. Що ж то буде за поліція, коли вона мусітиме оглядатися на всі боки?

— Ще домагаються повної політичної й економічної незалежности, п е р егляду статуту Варшавського Пакту, вільної руки в стосунках з Заходом. Це ж вершок буржуазного націоналізму! Ні, ніколи не дозволю на щось подібне!

*

Усе наведене не є ніяким жартом. На тлі подій у Чехо - Словаччині сталося пересунення у московській „трійці". Тепер у ній не всі „однакові", навіть вужчої „двійки" вже не відчувається. Першу скрипку в Кремлі грає Леонід Брежнєв, а Олексій Косигін та Микола Підгорний перейшли в „допоміжну силу".

Ще не так давно Брежнєв у кількох промовах запозявся був відновлювати режим за сталінським зразком. Він особливо наполягає на „зміцненні дисципліни" в партії і державі, на „чистоті" ідеології, загострює контролю - цензуру над наукою й літературою, всіма засобами посилює русифікацію немосковських націй.

Однак, „твердий", чи то пак „ортодоксальний" напрямок Брежнєва наштовхнувся на широкий спротив. Русифікаторські потягнення „взяли в багнети" не тільки в Україні, а і в Молдавії, в Узбекістані, в балтійських республіках...

В широкому протестаційному хорі вирізняється голос видатного фізика, співтворця водневої бомби, члена Академії Наук СССР Андрія Сахарова.

Андрій Сахаров написав маніфест-заклик до кремлівської верхівки і до всього населення СССР, який совєтська преса промовчала. Тепер він розповсюджується у рукописних копіях.

Сахаров закликає покінчити „з демагогічним мітом побудови комунізму" і рішуче протестує проти відгороджування СССР від західнього світу. Академік пропонує нав'язати дружню співпрацю між ученими Сходу й Заходу, щоб запобігти атомовій катастрофі і голодові, що в недалекому майбутньому загрожуватиме всьому людству. Сахаров вимагає повної волі для науки й літератури, засуджує арешти й покарання письменників. Він цілком солідаризується з програмою нового проводу Чехо - Словаччини...

Усі можливі методи впливу застосував генсек компартії СССР супроти Праги. Спочатку йшла боротьба в ідеологічній площині, потім переключилася на політичну, далі на економічну, а згодом і на військову.

Після зустрічі чехословацьких і совєтських провідників у Черні, після наради комуністичних партій у Братиславі стався крутий зворот: припинилися напади совєтської преси на чеських „ревізіоністів", і навіть найбільш ортодоксальний із совєтських сателітів, східньонімецький Ульбрихт вибрався з візитою до Праги. Очевидно, у Москві вирішили прийняти новий курс.

Та незалежно від того, що далі робитиме Кремль відносно Чехо - Словаччини, і чи встоїться вона на своєму, чи піде на дальші компроміси з Кремлем, справа в цілому не йде в користь Москви. Комунізм, який прийшов на зміну царизмові, чим далі, то все менше перестає служити поширенню Російської імперії. Відосередні, протимосковські настрої панують у Польщі. Придушені вони, але не згасли в Мадярщині.

Розвал Російської імперії вже почався, почався з її країв. Останнім часом з новою силою дають себе знати відосередні прагнення українців, балтійців, узбеків. Московська голова в обличчі всього світу хилиться.

Уже можна передбачати, що міжнародна комуністична конференція, запляннована у Москві на листопад, або буде відкладена „до кращих часів", або політика Кремлю — підпорядкувати собі комунізм у цілому світі, зазнає на ній разючого провалу. Націоналізми різних народів поволі перемагають московський комунізм.

Наприкінці подаємо ще одне передбачення: хоч як Брежнєв метушиться, їжачиться та загрожує, але пісня його вже відспівана, доля його вже припечатана. Його тверда, „під Сталіна" лінія не принесе Москві успіху ні всередині імперії, ні за кордоном. До кінця року Брежнєв напевно злетить зі становища генерального секретаря ЦК КПСС.

Степан Женецький

ПРО КИЧАРСЬКИХ ЛЕМКІВ, АБО „ЗАМІШАНЦІВ"

На Стрижівському Підгір'ї, між містами Коросном і Стрижевом, знаходиться острів українських сіл, що вбився серед польських поселень. Українці, що замешкують ті села, називали самі себе „кичарськими" лемками — назва та пішла від гори Кичари. Деякі українські вчені, особливо мовознавець Верхратський, називали їх „замішанцями" — нібито тамошнє українське населення змішалося в XVII ст. з пізнішими козацькими поселенцями. Проти назви „замішанці" кичарські лемки завжди протестували.

Про цей український острів на Стрижівському Підгір'ї надруковано в газеті „Наше Слово" (чч. 19-20, 1968), що появляється у Варшаві, статтю М. Дзіндзя, яку переповідаємо нашим читачам.

Немає ніякого сумніву, — пише М. Дзіндзьо, — що у ранньому середньовіччі цей етнографічний острів, який складався з двох десятків лемківських сіл, становив одне ціле з основною Лемківщиною. Правда, тільки в семи селах, а саме у Ванівці, в Красній, Коростенці, на Чорноріках, Боднарівці, Опарівці, в Ріпнику та Петрушій Волі було майже стопроцентове українське населення. В таких селах, як Близнянка, Гвоздянка, Яблониця, Поломия, Жарнова, Глинник та Малинівка, в перших трьох селах, українське населення становило половину, а в останніх менше як половину населення.

Доказом цілости того острова в давнині з основною Лемківщиною є не тільки подібна говірка, але також фолкльор, обряди, звичаї, одяг, будівництво.

Якось, мандруючи по корінній Лемківщині, наш земляк Іван Русенко описав лемківське весілля. Коли читаєш цей опис, то аж дивуєшся, яке це все подібне до нашого. Ті самі проводи до шлюбу, до молодої і молодого, свахування, дружбування, прихід приданів... Весільні пісні майже ті самі, хіба з незначними змінами.

Після першої світової війни на Стрижівському Підгір'ї, — пише М. Дзіндзьо, — створились кращі господарсько - економічні умови, ніж на корінній Лемківщині. У нас у Ванівці видобували нафту, був великий тартак в Коростенці, була краща земля. Тому тут люди жили багатше, ніж в інших південних районах. Одягались вже по - міському. Але я пам'ятаю ще старенькких бабусь і дідусів, які носили народну ношу, що мало відрізнялася від лемківської. Ті самі горсети, збирані, широкі спідниці, намиста на шиї, хустки на головах. У мужчин білі льняні холошні, сорочка поверх штанів, камізелька, гунька. Старі люди говорили, що перед першою світовою війною в Коростенці та в інших селах всі так одягалися. Правда, не носили вже керпців, але саме слово „керпці" ще вживалося. — „Обуйся в даяки керпці і йди до склепу", — казала моя бабуся, хоч усі вже носили міські черевики.

До другої світової війни в нашій Коростенці майже в кожному господарстві були вже нові, гарні дерев'яні доми, криті бляхою або дахівкою. Але залишились ще дві старі „курні" хати, пошиті солом'яними „кичками", які утворювали на даху немов ступені. Дахи тих хат були в два рази вищі, ніж стіни. В одній половині такої хати було помешкання для людей, а в другій — стайня на худобу.

Лемківський поет і маляр, народний учитель Іван Русенко, який народився і більшу частину свого життя провів у Коростенці, щоб підкреслити ту нашу близькість і єдність з Лемківщиною, завжди вживав слово „лем" у своїх віршах. Вживав і таких слів, як кус, кусьцьок, ніт, пак, дак, покус, покля, які у нас не зустрічаються. Малюючи портрети наших селян, Іван Русенко завжди „одягав" їх у народну лемківську одежу, хоч у нас її вже не носили.

Що ж відділяє український Стрижівський острів від правдивої Лемківщини, так званого Низького Бескиду, в даному випадку Дукельського Бескиду?

Відділяє наш острів широка Коросняньска долина, яка є середньою частиною Сяніцько - Ясельської долини. Ця долина простягається на півдні вздовж Низького Бескиду, а на півночі вздовж Стрижівського підгір'я. Як увесь Низький Бескид, так і середня частина Підгір'я були заселені лемками, а майже вся Сяніцько - Ясельська долина була заселена поляками.

Словом, де гори — там лемки, а де долини — там поляки. Чому? Можливо, що ще до появи татар, коли король Казимир Великий

(Закінчення на стор. 3-ій)

М. Л.

О. КОБИЛЯНСЬКА В СВІТЛІ ДАВНІШОЇ КРИТИКИ

(1)

За життя, а особливо в ранньому періоді своєї творчости О. Кобилянська мала не тільки прихильників, але й противників. Одним із чільних критиків, які негативно поставилися до творчости Кобилянської, був Сергій Єфремов. Свій погляд про Кобилянську висловив він у статті „В поисках новой красоты" (В шуканнях нової краси), надрукованій у журналі „Киевская Старина" 1902 року. В цій статті Єфремов старався доказати, що всі шукання багатьох українських письменників в ділянці форми йшли під кличем „чистого мистецтва". Єфремов виступив проти Кобилянської, Кримського, Хоткевича й інших, закинувши цим письменникам, що вони не віддзеркалюють у своїх творах реального життя, з погордою ставляться до народних мас. В такому самому дусі оцінив Єфремов Кобилянську в своїй „Історії українського письменства" (Київ-Ляйпціґ, 1919, том 2, стор. 263-266). Там про Кобилянську читаємо:

„Окрему в нашому письменстві постать зайняла талановита символістка Ольга Кобилянська, з усіх українських письменників нового часу найближча до модерністичних европейських напрямків. Великий замолоду вплив на неї мав Ніцше з його ультраіндивідуалістичною філософією, і Кобилянська в своїх творах зробилася вірною його ученицею. Вже перші твори Кобилянської, повісті „Людина" і „Царівна", виразно відбили на собі цей вплив, малюючи людей, здебільшого жіноцтво, з ‚тугою за красою', пориванням у високості, розуміючи їх як специфічний ‚аристократизм духа', що з сфери буденщини од ‚тупих, підлих душ', од ‚товпи' поривається залетіти далеко-далеко, кудись у сферу надземного почуття та надлюдських переживанів.

Герої Кобилянської — це все такі ‚аристократи духа', вони хочуть вживити в собі ідеал надлюдини: бути передовсім собі цілею і не дбати о загал. Для такої надлюдини не можуть існувати права: тобто ніякі певні обов'язки і повинності до громадянства, вона хоче ізолювати себе од громади, нехтує її і кидає їй повний ганьби і презирства виклик. Така ультраіндивідуалістична філософія надлюдини не має у Кобилянської під собою твердих основ якраз через те, що її ‚аристократи духа' нічим власне не вищі од тієї ‚товпи', яку так немилосерно потріпують. Вони плоть од плоті її й до останньої волосинки перейняті тим самим вузеньким, дрібненьким міщанством, як і вона, з додачею ще отієї манери вічно копирсатися в своїх і чужих душах та направо й наліво ганебні епітети роздавати. Якщо й одріжняються ці надлюди од звичайного міщанського болота, то тільки своїм замилуванням до краси, яке набирає явно карикатурних форм..."

Не відмовляє Єфремов Кобилянській і деяких позитивних якостей:

„Зате в деяких творах Кобилянської єсть інша краса — це розкішні картини природи, яку авторка розуміє, вміє точно відчути й змалювати яскравими барвами. Її „Некультурна", „Природа", особливо „Битва", поминувши крайності естетизму, дають немов поеми в прозі, як, наприклад, грандіозна картина нищення одвічного лісу людськими руками в „Битві". Природа виступає тут, як і взагалі у Кобилянської, немов живою, з тонкими почуваннями, істотою-символом такої любої авторці надлюдини".

Все таки і в цьому випадку Єфремов не може подарувати Кобилянській її культу ‚ідола краси'.

Ольга Кобилянська мала багато прихильників, які не поділяли погляду Єфремова, але, поки перейдемо до них, зупинимось над становищем, що його зайняла супроти Єфремова сама письменниця. Свої думки про статтю Єфремова Ольга Кобилянська передала насамперед у листах до знайомих, а згодом в автобіографії.

Стаття Єфремова „В поисках новой красоты" дісталась до рук Кобилянської ще того самого року, коли вона була надрукована. Прочитавши її, написала вона до Осипа Маковея 15 грудня 1902 року таке:

„Я читала Єфремова, п. Маковей, дуже спокійно. Я бачу, що він не критикує мене об'єктивно, а старається мене осмішити, а щонайменше понизити в очах моїх так зв. „поклонників", і тим оправдується, чому мене в „Вік" не прийн я л и. Розводиться цілком непотрібно над реченням: „Не буду з товпою в уста цілуватись", а натомість не бачить, що я в жодній праці своїй, хоть би й найдрібнішій, ту „товпу" не понижаю. Ані в „Мужику", ані у „В св. Івана", ані в „Некультурній", ані „На полях", ані в „Землі", ані в „Часі", ані в „Покорі" і т.д. Що в „Битві" робітники з „грубими руками" виведені — то попросту тому, що вони уставлені тут ворогами дерев і суть трактовані яко такі. А він се не розуміє або не хтів бачити, то що ж я тут пораджу. „Покору" він не розуміє! Як людина за старі шмати при кождім порозі щось зі своєї людської гідности оставляє — він не розуміє!..

Л. Щербатюк

ФІЛІЯ, ФІЛІЯ...

(НОСТАЛЬГІЙНЕ)

(6)

... — Дорогі хлопчики, — казав він. — Ви самі мусите зберігати порядок у клясі. Коли бачиш, що твій товариш не уважає під час лекції — дай йому в карк. Самі пильнуйте один одного. У мене нема на це часу, бо я хочу навчити вас якнайбільше математики. А математика — це королева наук...

Можливо, що ця благородна педагогічна метода проф. Адріяновича мала б успіх деінде, але не в нашій клясі, не з тими вусатими репетентами з останніх лавок. Тут вона призводила тільки до грубих зловживань та кривд. Наприклад: сидить мамин синок і ока з таблиці не спускає, ні одного професорового слова не проронить, коротко кажучи, мамин синок — сама увага і сама пильність. Та ось до нього підсувається скрадливо, мов велетенський котюга, харцизяка з останніх лавок. Зненацька важелезна лапа падає на карк маминого синка з такою силою, що сердега вдаряє носом об парту.

Крик! Плач!!

— Що таке? — біжить Адріянович.

— Він не уважає, прошу пана професора, — заявляє поважно харцизяка, а обличчя в нього таке сумне, ніби йому невимовно прикро, що треба вживати аж таких драстичних засобів супроти несвідомих товаришів.

— Правильно. Маєш рацію. Дорогі хлопчики, мусите самі пильнуватися, бо в мене немає на це часу. Я ж хочу навчити вас якнайбільше математики, а математика — це королева наук... і т. д.

КОНФЛІКТ ПОКОЛІНЬ

„А третій брат
Біжить-підбігає,
За стремена хапає,
Сльозами ридає,
Словами промовляє:
— Ой, ви милеє братіє,
Ой, ви любеє братіє...

Чудесний зразок, пане, української народної поезії, пане. Прекрасний зразок! Слухайте, слухайте..."

Д-р Філярет Колесса знову в екстазу попав. Це з ним завжди таке, коли лишень почне викладати про українські народні думи. Тоді в клясі ні шелесть! Не терпить бо Колесса найменшого стороннього звуку під час священнодії читання історичних дум. Тоді він — хоч і як це неймовірно — може навіть розсердитися: його завжди лагідні очі не ті стануть, куди й дінеться його добряча усмішка, невеличка борідка починає кумедно труситися:

— Хто? Хто такий нахабний?! Хто сміє перешкоджати нам, пане, коли ми духом злітаємо у старинну українську поезію, пане?

Колесса вимагає всецілої уваги до дум. І треба сказати, що ми поводимось тоді коректно, щоб не гнівити улюбленого вчителя. Алеж не завжди це можливе, бо інколи трапляються події справді важливіші, ніж утеча трьох братів з Азова. Ось мені тількищо передали газету „Пшеґльонд Спортови". Адже вчора у футбольних змаганнях „Україна" виграла з „Гасмонеєю" 3:0! Сьогодні ми ходимо в екстазі від цієї перемоги. Нашвидку читаю звідомлення з цих змагань, відчуваючи на собі гнівні погляди сусідів, що нетерпляче чекають на газету. Аж тут раптом наді мною:

— Хлопче, як тобі не соромно, пане? То ти спортову газету читаєш? Тепер? Замість разом з нами поринути, пане, у скарби української поезії, то ти такими дурницями займаєшся.

Я ввічливо спростував його помилковий погляд, пояснюючи йому, що вчорашні змагання це ніяк не дурниці, а справа не менш важлива, ніж історичні думи. Але він перебив мене:

— Як смієш порівнювати, пане?

— Я не порівнюю, прошу пана професора, але вчора „Україна" вийшла на друге місце в табелі, зараз же після „Лехії"! А втеча трьох братів з Азова була вже так давно, що...

Та тут він чомусь розсердився. Почервонів і крикнув якимсь неприродним надтріснутим дишкантом:

— Замовчи!

Я замовк, бачивши, що шкода переконувати когось, хто не має почуття належної ієрархії історичних подій.

А Колесса постояв хвилинку, заспокоївся. А тоді похитав наді мною журно головою і зідхнув:

— О, бідна українська націє! - і пішов собі геть від мене.

НА КОЗАКА ПРИГОДОНЬКА

Три козаки Личаківської Запорізької Січі вирушили на герць погуляти, слави здобувати...

Усі три були звитяжці неустрашимі, не в одному поході гартовані, не в одному бою випробувані. Тож і слава їхня козацька-молодецька гриміла навсібіч: аж ген туди на Личаківську рогачку, де білою стіною костьол Маткі Боской Остробрамской, і аж ген туди на вулицю Рутовського, де важезним масивом будинок Філії академічної гімназії. У цій гімназії, в час вільний від боїв та походів, наші герої були учнями ІА кляси. Алеж у гімназії їхня слава якимсь дивним дивом перетворювалася на неславу. Панове професори, або т. зв. тіло педагогічне, чомусь то обурювалися на лицарські діла наших запорожців та ще й жорстоко-несправедливо карали. Навіть Мечник, той же самий Мечник, який під час недільних прогулянок так захоплено розказував учням про славну козаччину, — і він також осуджував трьох побратимів. На шкільних свідоцтвах, у рубриці „Поведене" ставив їм оцінку „Невідповідне". А іноді, після особливо бравурного подвигу когось з трійки, він викликав його до таблиці і ставив учням за „екземпляр, як не повинен поводитись учень гімназії". На щастя, кляса реаґувала навпаки й дивилася на „екземпляр" із справжнім захопленням і пошаною.

Як сказано, наші герої вирушили в похід. Та поки почати опис самої баталії, треба представити кожного її учасника. Щоб не пропала їхня слава.

Перший, „Той з фризурою", був козарлюга дужий та кремезний. Його кулаки діяли з блискавичною швидкістю, а град ударів сипався доти, поки противник не звалювався ниць. Прозвисько „Той з фризурою" надали йому на Січі тому, що він найдовше з усієї кляси протиставився професорові Шахові, який вимагав від учнів молодших кляс стригти волосся „на нульку" — до шкіри. Власне, це прозвисько надав йому сам Шах, бо завжди викликав його до таблиці не за прізвищем, тільки „Той з фризурою". Так і прилипло.

Другим учасником походу був Труп — хлопчина жахливо вихудлий, з блідим личком і неймовірно тонюсінькими ноженятами, що стирчали з-під коротеньких штанців, мов два патички. Очевидно, вояк з Трупа був неважний, але вславився він на Січі, як незрівняний розвідчик-смільчак, що прослизне скрізь, куди пішлеш, і принесе потрібного язика. Ставав він товариству в пригоді також і в мирний час, як ось під час коляди. Тоді колядники висували його на сам перед, „бо ти викликаєш милосердя", а це видатно скріплювало жертовність господарів.

ВІДВІДИНИ НА СОЮЗІВЦІ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

толицького Університету в Римі заповнити кращими творами наших мистців.

Зближався час заповідженних відвідин. Тим часом з оселі СУМА в Елленвілл одержано вістку, що приїзд Достойних Гостей на ту оселю запізниться на яких дві години. Туди, на оселю СУМА, для перевірки справи, поїхав гол. предс. Й. Лисогір. З уваги на це спізнення, гостей повідомлено, що їдальня відкрита і можна вечеряти ,але мало хто про це й думав. Усі очікували на приїзд Архипастиря.

Вкінці прийшла довгожданна година. Ніхто нічого не заповідав, але сотні постійних і принагідних гостей наче інстинктом відчули, що Довгожданний зближається. Всі зібралися біля в'їзду на подвір'я Гостинниці, де через дорогу був простягнутий між деревами великий напис: „ВІТАЙ НАМ НАШ АРХИЄРЕЮ" та підпис: Український Народний Союз.

За хвилину і на подвір'я в'їхала, в супроводі поліції, чорна лімузина, а в ній Верховний Архиєрей, Стемфордський Владика Йосиф у червоній рясі, о. шамбелян Мирослав Марусин та о. шамбелян Еміль Монастирський. В поїздці по оселях Верховному Архиєпископові асистував ще о. Богдан Смик. На Союзівці між гостями очікували на свого архипастиря також о. Зеновій Бачинський з Джерзі Сіті, о. Ярослав Шуст з Бриджпорту, о. Микола Береш з Лодлов, Мас. о. Лев Ліщинський з Амстердаму та о. Констянтин Томочко з Литтил Фолс.

Зібрані зустріли Блаженнішого окликами „Слава!", „Браво!" та довгими аплявзами. Біля авта привітали Достойного Гостя традиційно хлібом-сіллю насамперед управителі Союзівки Володимир Квас українською мовою та Данило Слободян англійською мовою.

У відповідь на привітання Архипастир сказав:

Під час відправи Молебня в каплиці на Союзівці

Під час програми в концертовій залі „Веселки"

Відповідь Верховного Архиєпископа на привітання управителів Союзівки

Високоповажаний Пане Президенте, Панове Радні і всі Учасники — Гості і Господарі!

Зі слів Ваших зачуваю, що Ви отут закупили таку велику посілість і зробили незвичайно важне діло. Кожна ідея ,кожна думка висока, кожне підприняття, що глядить в майбутнє, мусить держатися, як кажуть, низької землі. А значить, це те, що ми не можемо жадних плянів перевести, коли не маємо реальної основи. Нині і вчора ми переїхали вже добрий шмат Вашингтонської землі, і ми тішилися і радувалися, що одне поселення за другим ми знаходили, як власність українських людей, на якій вони станули твердою стопою, щоби на ній могти розвинути свої високі пляни. Як великою була думка, коли православні браття закупили велику посілість і там вони станули сильною ногою, збудували монумент. Там створено осередок культури, а також і місце для тих, що там бажали зложити свої кості. Ми переїхали відтак одну парохію за другою, ми переїхали табори, що є власністю організацій, і спасенна то була думка, бо щоби виховати ту молодь в українському дусі, треба було десь мати, як в нас кажуть, безпечний дах. І тому прийміть також подяку — коли я смію тут в їх імені говорити — від Церкви і Українського Народу. Прийміть подяку за Ваш труд, за Вашу високу думку і за ту реальну посілість, яка така конечна і така потрібна, щоби вдержати своє життя, вдержати свою свідомість і щоби думати спокійно про майбутнє. Нехай вона виходить, Ваша Союзівка, на благо і нашої Церкви і нашого Народу і Вас усіх тут, що шукаєте відпочинку, віддиху та спокійної думки про майбутнє. Честь Вам і слава!

Після цього, без одної хвилини відпочинку, Архиєрей і Стемфордський Владика, всі священики і нарід подалися доріжкою до каплиці. Владики їхали автом і здавалося, що ця маса народу може в кожній хвилині піднести своїх Достойних Гостей на рамена разом з автом та понести, бо кожний хотів бути якнайближче свого Архипастиря.

На поляні від доріжки до каплиці був простелений килим. Там зустрів Архипастиря та сердечно привітав парох новоствореної української парафії в Кергонксоні та улюблений вакаційний душпастир Союзівки о. Любомир Гузар, від парафіян привітали Блаженнішого інж Орест Бедрій та проф. Васьків. Зодягнені в національні одяги дівчатка Оленка Слободян і Ліда Ленець вручили квіти.

Був це єдиний, незабутній образ: на землю вже спускалися сутінки ночі, довкола шуміли могутні дерева, а вся поляна і довколишні пагорбки були вкриті святочно зодягненим народом. Сцена дуже нагадувала уявні образки з життя перших християн, як збиралися під вільним небом, щоб слухати слова Божого від Апостолів, бо й наш Архиєрей, величня постать якого зарисовувалася на тлі освітленої каплиці, дуже нагадував тих безпосередніх Учнів Христа, що в Його Імені творили чуда.

Почалася відправа Молебня. Відповідав нашвидко зібраний хор під проводом проф. Романа Левицького. Перед закінченням Молебня промовив Архипастир:

Проповідь Верховного Архиєпископа Кардинала Й. Сліпого на Молебні

Во ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, Амінь!

Здається, що зі всіх наших відвідин по цілій Канаді, і оце також і по цілій Вашингтонській землі, не зустрічали ми такого милого виду, як оце тут, дивлячися на Вашу парохію серед цих високих, грубих дерев, серед затишшя отут, а все таки на своїй землі.

Дорогі Браття і Сестри!

Приходимо до Вас в оцей пізний вечір разом з Вашим Преосвященним Владикою, з Отцями із Отцем парохом і справді закінчуємо ту нашу важку днину радістю і веселістю, та й подякою Богові за той теперішний вид Вашої парохії. Згадав котрийсь з Ваших братів, під час привіту про „нашу наймолодшу парохію". Слава Богу, що та наймолодша парохія нині така численна, хоч до неї може не належите Ви всі, але в усіх Вас такий прихильний, такий радісний вигляд побуту тут, де знаходимо той спокій, що його дає ліс, спокій, як на Оливній Горі. Та нічна таємничість, містика молитви серед тихих дерев ,серед спокою, далеко від гамору, підносить в наші серця і наші душі до Пресвятої Тройці, для якої посвячена оця парохія і оцей храм. Пресвята Тройця — Бог Отець, Бог Син і Бог Дух Святий, , один Бог — Один Єдиний у Трьох особах, який обнімає ввесь всесвіт, який покликав його до існування, який і відкупив та дав нам ті хрести і ті всі радощі, що їх ми переживаємо. Справді, Дорогі Браття і Сестри, нинішня хвилина, сказав би я містична, таємнича, навіяна якоюсь таємною, невідомою, що скажу так, Божою радістю. Відпочиваючи, ми підносимо наші душі до Бога, до Пресвятої Тройці, і в ній находимо оту нашу радість, наш спокій, нашу благодать та нашу надію на наше майбутнє. На кого ж маємо покладатися, як не на Бога! У Ньому наша сила, у Ньому наше майбутнє, в Ньому наше багатство, в Ньому і наші хрести і наші радощі. Ваша парохія, яку я оглядав їдучи до Вас, обнімає ту велику посілість так званої Союзівки. Є щось в цій назві, є в ній щось такого цінного і такого потрібного для українського народу. Ви чуєте в тому слові якийсь союз ,якусь сполуку, якусь єдність, а тієї єдности нам всюди так треба, де б ми не були, де б ми не жили. Як ми розбиті, розсіяні, роздроблені, ми не представляємо нічого. Але коли така маса народу всюди зібрана разом, о, то великий чоловік! А до того, коли в нього віра, коли в нього пошана для своєї церкви, для свого обряду, для своєї мови, що нас так лучить всіх разом, де б ми не були, то це дає нам надію, запевняє нам спокій за наше майбутнє. Дай Боже, щоби і Ви всі тут зібрані зберегли в пам'яті цю таємничу, вечірню хвилину. Прийшли ми по денному труді, бо ж нині будень, мої Дорогі, а Ви так численно тут прийшли і явились ,це знак, що і Ви відчуваєте своєю душею ту силу, яку дає Господь Бог тому, хто на Нього покладає свої надії. Нехай, ще раз кажу, та хвилина буде пам'ятна для нас ,нехай вона нас лучить разом, нехай з'єдинює, нехай пропадають і щезають ті всі незгодини, які постають між нами, щоби ми були сильні, так як непереможною є всемогуча Пресвята Тройця. Амінь.

Опісля ще Зіня Паш в товаристві Ані Ганкевич вручили Блаженнішому приміщений в коверті на вишиваній подушцині „Дар Любови" і знову повторилася сцена, як з поїздкою до каплиці. Лімузина тільки з трудом могла порушуватись серед сотень і сотень народу, що всі бажали бути якнайближче свого архипастиря.

Була вже пізна вечірня година і, здавалося б, що Достойний Гість більше ніж заслужив собі того дня на відпочинок. Але чи міг би Батько залишити своїх дітей, що так прагнули його між собою!

Тільки коротка зупинка в „Полтаві" і Блаженніший в товаристві Владики Йосифа Шмондюка та Отців і представників УНСоюзу зійшов до їдальні, яка щойно тепер виповнилась вщерть гостями.

Не скінчилося і на вечері. Була вже яка десята година вечора, як Архиєрей зі своїм почотом перейшов до концертової залі „Веселки", в якій мала відбутися ще скорочена коротка концертова програма. Започаткував її коротким привітальним словом головний предсідник УНС Йосип Лисогір:

Слово гол. предс. УНС Йосипа Лисогора

Ваше Блаженство!

Маю велику честь привітати Вас на Союзівці в імені Українського Народного Союзу, його Головного Уряду та його 88.000 членів.

Ми безмірно раді, що Ви, Блаженніший Владико, не зважаючи на безліч інших зайнять, все ж таки знайшли час, щоб відвідати нас.

Наш Союз і наші члени пишаються цією оселею, цим „шматком України на вільній американській землі". Багато з наших членів — молодших і старших — вважають цю оселю за свій другий дім. Тут ми здійснюємо багато дечого з цілей і завдань нашого Союзу.

Ми намагаємося вдержати тут українську атмосферу, плекати і розвивати нашу українську культуру, наші українські традиції.

Ми всіляко сприяємо релігійним, виховним, культурним та відпочинковим і товариським активностям, щоб плекати і розвивати здорову душу в здоровому тілі. Наші українські чоловіки, жінки і діти — цілі родини — живуть, працюють, відпочивають і розважаються з взаємною користю і для спільного добра. Тут наші люди відновляють давню та нав'язують нову дружбу, встановляють тривкі взаємини.

Ми сподіємось, що Ви Блаженніший, під час навіть цих коротких відвідин між нами побачите деякі реалістичні та практичні заходи на шляху зберігання нашої ідентичности, наших історичних вартостей.

Ми також сподіємось, що в нашій поведінці і в наших зусиллях Ви пізнаєте ті основні засади, що такі дорогі Вашому серцю: братерська любов, відданість науці, льояльність для країни, нерозривні зв'язки з рідним народом та непохитна віра у Всемогучого Бога.

Ці самі засади, встановлені нашими піонерами й основоположниками, були напрямними для Українського Народного Союзу впродовж 75 років його існування. Вони залишаться провідною зорею для нас і в майбутньому.

Наші досягнення в минулому, хоч і значні, все ж таки ще не дорівнювали нашому потенціялові. Але ми поправляємось.

Блаженніший Владико! Ваші відвідини в нашій країні та в інших країнах Нового Світу становлять болісну пригадку жахливої ціни терпінь і розпачу, що її платить наш нарід за те, що йому не пощастило стати господарем своєї землі та паном своєї долі. Але Ваша приявність тут є рівночасно і зворушливим доказом перемоги однієї людини над тиранією та над поневолювачами нашого народу.

Ваш власний приклад, Ваші постійні заклики до взаємної пошани та до єдности акції, базованої на наших історичних і національних вартостях, промовляють глибоко до сердець і умів усіх українців доброї волі.

Разом із затісненням наших зв'язків збільшується і наша любов до Вас, як славного патріота та героїчного церковного провідника. Дякуємо Господеві, що привів Вас до нас, та благаємо в наших молитвах Всевишнього, щоб обдарив Вас добрим здоров'ям на многії і многії літа для творчої праці на благо нашого народу.

Опісля мист. програма: по 2 точки виконали квартет і музичне тріо працівників Союзівки, та, на закінчення, дві пісні відспівала оперова співачка пані Марія Лисогір при фортепіяновому супроводі Олі Дмитрів. Ще під час минулорічних відвідин п-тва Лисогорів в Римі Блаженніший, знаючи про блискучу музичну кар'єру пані Марії ,висловив надію, що ще зможе колись послухати її співу і тепер мав цю нагоду.

Слово головного касира УНС Петра Пуцила

До цього концерту долучився ще один — можна б сказати — милозвучний голос, цим разом головного касира УНСоюзу дир. Петра Пуцила:

Ваше Блаженство! Щоб виявити нашу радість з нагоди Ваших відвідин та дати доказ нашої підтримки Ваших великих задумів, Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу схвалив та доручив мені передати Вашому Блаженству цю нашу пожертву на будову церкви св. Софії в Римі.

Сказавши це, дир. Петро Пуцило вручив Блаженнішому чергову пожертву від УНС.

Концерт скінчився ,але — здавалося — ніколи не скінчиться черга тих, що бажали б особисто промовити і почути бодай слівце від Архипастиря. Старенька пані, що й сама зазнала подібної недолі на далекому засланні, молоді матері з дітьми, школярі і навіть ті найменші, що черідкою пробились до Архипастиря, поставали, повитріщували оченята і дивляться, всі жадні як не слова ,то бодай погляду.

Була вже пізна година, як Архипастир покинув залю та пішов на заслужений нічний відпочинок, змовивши ще по дорозі молитву та поблагословивши спаралізовану дівчинку, яку возила її мати у візочку, напевно сподіваючись чуда...

Навряд чи коли в такому сезоні ніч на Союзівці була така тиха, така спокійна, така таємничо добра-лагідна.

Розмови і зустрічі продовжувалися ще й наступного дня., в п'ятницю 9-го серпня після сніданку. Архипастир оглянув ще деякі із приміщень Союзівки, поглянув на приміщений у вестибюлі Гостинниці серед квітів відлив його ж погруддя у виконанні маестра Молодожанина. Згадуючи в розмові про поодиноких наших мистців, Блаженніший зокрема просив передати від нього привітання для пані Литвиненко, вдові по покійному маестрові Сергієві Литвиненкові. Готовий вже до від'їзду, Архипастир відвідав ще курси українознавства у віллі „Львів" та мав коротку розмову із зібраними там перед віллею пів сотнею курсантів і їх учителями.

Зближалася хвилина виїзду і здавалося, що кожному на устах були ті самі слова, що їх сказав у Торонті Преосв. Владика Ізидор: „Блаженніший, чого будете кудись вертатись, залишіться тут, між нами..."

В такому настрої сотні очей прощали свого Архипастиря на Союзівці ,як він зі своїм почотом та знову в супроводі поліції виїжджав із цього „шматка України на американській землі"...

(У черговому числі: Відвідини у Глен Спей та Відпуст у Словтсбургу)

ПРО КИЧАРСЬКИХ ЛЕМКІВ,

(Закінчення зі ст. 2-ої)

зайняв ці землі, він заселював кращі, рівнинні землі поляками.

А щодо „замішанців", — пише М. Дзіндзьо, — то я іншої думки. Володимир Ярема, колишній науковий працівник Львівського музею українського мистецтва ствердженує, що в цьому музеї зберігаються три ікони з XIV століття. Значить, уже тоді в селі Ванівці, біля Коросна, була українська оселя і церква, бо саме з Ванівки походять ті ікони.

У Коростенці зберігався відпис з грамоти старости Северина Бонара з 1571 р., якою він надав поле і привілеї Іванові Баньківському. З цього виходить, що вже тоді Коростенка була великим селом. Отже, козаки могли тут поселитись лише в XVII стол. — після невдалих повстань Наливайка або поразки Хмельницького під Берестечком. Аж тоді могла польська шляхта привести полонених козаків і поселити їх у наших селах.

Справді, в селі Ріпнику, яке знаходиться за 3 кілометри від замку Одриконь, де мали свою резиденцію польські магнати Каменецькі, серед колишніх мешканців зустрічалися козацькі прізвища: Сірко, Бік, Макух, Хруняк, Драб... Можливо, що ці магнати привели туди полонених козаків і поселили їх недалеко свого замку.

Так що ми є, — закінчує свою статтю М. Дзіндзьо, — не якісь там „замішанці", а корінне населення, яке жило тут ще з часів Київської Руси.

УПРАВА НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА в ЗСА
ділиться з Членством і Прихильниками української вільної науки, сумною вісткою, що 3-го серпня 1968 р. відійшов у вічність на 78-му році життя

Проф. Д-р
МИРОН ДОЛЬНИЦЬКИЙ

дійсний член НТШ, професор УВУ, б. доцент Педагогічного Інституту ім. Драгоманова, визначний географ, педагог та суспільно-громадський діяч.

ПОХОРОН відбувся 7-го серпня 1968 р. на Українському Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.
В. Н. П.

•

Достойній Дружині Покійного та Рідні складаємо сердечні слова співчуття у їх тяжкому горю.

Замість квітів на могилу недавно померлого в Україні
бл. п. проф. КЛИМА ШАНКОВСЬКОГО
бувшого учителя Української Державної Гімназії в Тернополі і управителя бурси ім. о. Ст. Качали
складає 10.00 долярів
на Український Католицький Університет у Римі.
Маркіян Т. ОНУФЕРКО з Родиною

•

Синові Покійного Д-рові Володимирові Шанковському в Австрії, висловлюємо щирі співчуття.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „ДУМКА" в НЮ ЙОРКУ
сповіщає думкарську Родину і українську Громаду, що
в суботу, 17-го серпня 1968 р. о год. 9-ій рано
в Церкві СВ. ДУХА в БРУКЛИНІ, при 5-ій Норт вулиці
буде відправлена
Свята Служба Божа із Панахидою
в сороковий день смерти нашого невіджалуваного Члена і Друга
бл. п. БОГДАНА ПИРОЖАКА
на яку всіх сердечно запрошує
УПРАВА ХОРУ

ДАР ЛЮБОВИ ДЛЯ ПЕРВОЄРАРХА

З нагоди відвідин Його Блаженства Верховного Архиєпископа Кир Иосифа Сліпого в Стемфордській Єпархії належно схочемо виявити нашу щедрість і зложити пожертву також поза збіркою у церкві, окремо від себе особисто, на собор св. Софії і на Український Католицький Университет св. Климента в Римі. А що всі ці пожертви будуть безпосередньо передані Його Еміненції Кардиналові Иосифові, то треба витяти поніжче зголошення і виповнити його.

ДАР ЛЮБОВИ ДЛЯ ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА КАРДИНАЛА ИОСИФА СЛІПОГО
GIFT FOR JOSYF CARDINAL SLIPYJ

Ім'я і прізвище
Name ________________

Адреса
Address ________________

____

Сума
Amount $ ________

Виставлений чек на:
JOSYF CARDINAL SLIPYJ FUND

разом із виповненим зголошенням просимо післати на адресу:

BISHOP'S CHANCERY OFFICE
Stamford, Conn. 06902
161 Glenbrook Road

Джерзі Ситі, Н. Дж.

ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА ЗАКІНЧИЛА НАВЧАЛЬНИЙ РІК

До великих здобутків української громади в Джерзі Ситі треба зарахувати Школу Українознавства, Т-ва „Рідна Школа", що 15-го червня закінчила 15-ий рік навчання. Школа Українознавства приміщується в будинку парафіяльної школи Петра і Павла. Навчання 15-го червня закінчилось о год. 10-ій, учні з виховниками перейшли до каплиці парафіяльної школи, де о. Зиновій Бачинський відправив Молебень та виголосив патріотичну проповідь.

Офіційне закінчення навчального року відбулося у великій залі парафіяльної школи, що його відкрив голова Т-ва „Рідна Школа" п. Іван Цьолко. Мова — це великий духовий скарб народу, який в'яже минулі, сучасні та майбутні покоління в одну цілість. П. Цьолко висловив вдячність ЗСА, що дає умови для вивчення української мови та зберігати всі духові цінності, що їх створив український нарід на протязі своєї тисячолітньої історії. На Рідних землях йде боротьба за українську культуру, за рідну мову. Обов'язком батьків посилати своїх дітей до Школи Українознавства, щоб в майбутньому стали речниками української справи у вільному світі та гідно обороняли визвольні змагання українського народу. Склав вчителям подяку за їх працю, батькам, що посилають своїх дітей до Школи Українознавства, а діточкам бажав щасливих і веселих вакацій.

Опісля промовляв голова місцевого Відділу УККА д-р Євген Котик. Діти — наша майбутність. Виховання молоді є обов'язком не тільки батьків, але цілої української спільноти. Щодня приносить преса вістки, скільки молоді гине в боротьбі за волю України, скільки молоді вивозить ворог в далекі азійські пустелі. Були б ми блудними синами і доньками України, якби ми відцуралися своєї рідної мови. Мова матері — мова Бога. коли людина не любить свого рідного, ніколи не зможе полюбити чужого.

Промовець просив молодь, щоб завжди розмовляла своєю рідною мовою, а педагогічному персоналові й управі Т-ва „Рідна Школа" висловив щиросердечну подяку за сумлінну працю для добра українського народу.

Довголітній д и р е к тор Школи Українознавства п. С. Мухин у зверненні до батьків висловив щиру подяку, що посилають своїх дітей до Школи У к р аїнознавства. Найщиріше дякував управі Т-ва „Рідна Школа" за щиру працю для добра наших діточок. Школа начисляє 115 учнів. З цієї кількости 112 дітей закінчили шкільний рік успішно і переходять до наступних кляс, троє залишено на повторний іспит на початку навчального року.

Школа диспонує 9-ма на повному етаті учительськими силами, а саме: п. С. Мухин — директор школи, п. Евстахій Ясеньовський — заступник директора, п. Павло Савчук, п. Ольга Джиджора, п. Мирослава Сіра, п. Евгенія Балабан, п. Надія Кух, п. Ольга Вацик і п. Ірина Качмарська, це виховники поодиноких кляс. Всі вони вкладали свою працю на протязі шкільного року з чисто патріотичного обов'язку і любови до українських дітей. Батьки повинні бути вдячні, що вчителі допомагають їм виховувати їхніх дітей на свідомих українців.

Місцева Школа Українознавства співпрацювала з усіми організаціями. Всі імпрези не відбувалися без активної участи вчителів та учнів. Школа набула загальне признання в громаді, тому на закінчення шкільного року прибув голова місцевого Відділу УККА д-р Євген Котик, який зложив щиру подяку всім товариствам і організаціям, що допомагають Відділові УККА у зреалізуванні різних обов'язків.

Школа Українознавства самостійно організувала свято - зустріч з св. Миколаєм, та рідношкільне свято п. н. „Чужому научаймось, свого не цураймось". В біжучому році Школа Українознавства взяла на себе ще один обов'язок — ширити українську книжку не тільки серед дітей, а також серед батьків, бо вчительство доцінює значення читання книжок не тільки для розвитку людської одиниці, але для розвитку нації та її культури. До праці в бібліотеці зголосився відомий у нашій громаді п. Франц Колодій, за старанням якого щосуботи кількадесят книжок йде з бібліотеки до рук читачів.

Великий вклад праці в місцевій Школі Українознавства вклали вчителі, що трудилися і трудяться для великого ідеалу — збереження нашої молоді для добра українського народу, за що директор складає найщирішу подяку. По звіті директора два учні продеклямували вірші про значення рідної мови на чужині.

При роздачі шкільних свідоцтв вчителі звітували про навчально - виховну працю та стан засвоєння програмового матеріялу.

В останній точці програми був виступ учениці 9-ої кляси Анни Дидик, яка пригадала присутнім попис учнів Школи Українознавства п. н. „Чужому научаймось, свого не цураймось". На цьому виступі діти танцювали, співали й деклямували. Цим дякували своїм виховникам і родичам за їхню працю. На превеликий жаль, не всі батьки належно оцінюють вагу виховання дітей в Школі Українознавства, вони гадають, що дитині вистачить знання рідної мови, яке набуде в хаті. Коли візьмемо під увагу чисельність місцевої української громади, мусимо сказати, що не всі діти відвідують Школу Українознавства. В цьому винні батьки, що занедбують навчання рідної мови.

Школа Українознавства потрібна кожній українській дитині, що народилась на чужині. Нашим обов'язком знати мову, історію і культуру України від початку її існування аж до сьогодні. Знаючи правду про Україну, ми можемо поширювати її поміж чужинцями, серед яких живемо.

Звертаюся до батьків українців: Пішліть своїх дітей до Школи Українознавства, пішліть до молодечої організації, ведіть їх до своєї церкви, вчіть шанувати рідну мову, то сповните обов'язок супроти нашої Церкви, супроти свого народу, супроти своїх дітей і себе самих.

Щиросердечна п о д я ка вчителям місцевої Школи Українознавства і управі Т-ва „Рідна Школа", що виховують нас на вірних синів і доньок рідного українського народу.

Офіційну частину закінчення навчального шкільного року відбуто молитвою, що її провів о. Зиновій Бачинський.

Е. Ясеньовський

ПОПРАВКА

В дописі „Три шкільні імпрези УМІ", поміщеному в „Свободі" ч. 139 з 25-го липня, 1968, через недогляд пропущено прізвища О. Дорожинський та З. Галібей, учнів кляси проф. М. Полевського.

ВІСТІ З ВІДНЯ

50-ліття української державности.

Заходом українських суспільно - громадських організацій Австрії відбулася 3-го лютого 1968 р. в заповненій залі „Поргавзу" Святочна Академія з нагоди 50-ліття Української Державности. Академію відкрив президент КРУОА мґр Юліян Костюк та передав слово надр. Миколі Івановичеві.

В своєму слові надр. М. Іванович висвітлив присутнім останні 50 років затяжної, але невгаваючої боротьби української нації за світлі ідеали, проголошені Четвертим Універсалом в 1918-му році, та зупинився над подіями останніх років на Україні, де український нарід, в своїй боротьбі за рідну мову і за незалежність від Москви продовжує боротися за ідеї 22-го січня.

Доповідь була вміло переплітана рецитаціями, виконаними нашою молоддю, а саме пані Тетяною Ґрос-Штейнгаґен і пп. Борисом Ямінським і Ґ а й н ріхом Штейнгаґеном, за що дякували їм присутні оплесками.

Слідувала святочна доповідь на тему урочистости виголошена гостем з Мюнхену (Німеччина) проф. д-ром Юрієм Бойком - Блохиним, який поділився із присутніми цікавими даними у зв'язку з проголошенням всіх 4-ох Універсалів, які ширшій публіці не були відомі. Доповідач зумів своєю доповіддю полонити всіх присутніх. Доповідь проф. Бойка, що закінчилася висловом непохитної віри в остаточну перемогу нашої Визвольної Боротьби, прийняли учасники академії рясними оплесками. Свято закінчилося відспіванням н а ц іонального гимну.

Доповідь про В. Винниченка

4-го лютого 1968 проф. д-р Юрій Бойко - Блохин з рамени „Союзу Українців Австрії" у віденському „Поргавзі" доповідав на тему драми Володимира Винниченка „Між двох сил". Доповідач вміло просвітлив постать Винниченка як політика, його зміновіховство після поразки наших визвольних змагань та його поворот на еміґрацію. Однак Винниченко не знайшов більше місця в українській еміґрації, а найвищою точкою його ганьби були його свідчення на процесі проти вбивника сл. п. Головного Отамана Симона Петлюри. З огляду на цю поставу Винниченка як політика твори його як письменника в нас майже не читаються. А це шкода, бо Винниченко як письменник постійно ріс і осягнув вершок своєї творчости в 1919 році. Одним із найкращих його творів, це драма „Між двох сил", в якій Винниченко зображує наш великий час і його трагізм. Доповідач поділився із присутніми змістом цієї сильної драми, в якій Винниченко з майстерністю передав історичний момент початку 1918-го року, з мистецькою переконливістю з о б разив любовні колізії своїх головних постатей, не відсуваючи на другий плян національної справи. З великою вірністю віддана в його драмі центральна її ідея. Україна жила патосом піднесення і розпачі. Національна революція ґрунтувалася на Шевченкових настроях. Ворог перемагає Україну через зраду своїх. От, один син відійшовши від рідного берега — стає ворогом. Дочка національ - комуністка — стає знаряддям ворога. Вона могла б стати центральною постаттю ,але батько — щирий український патріот і ворог большевизму — вибивається на перше місце. Він віддається справі визвольної боротьби і потрапляє в ситуацію Тараса Бульби. Драма дуже сценічна і являється і с т оричним пам'ятником. Довго і цікаво розказував доповідач про цей великий твір Винниченка, рецитуючи з нього деякі місця.

Українська віденська громада дякувала прелеґентові за його цікаві виводи рясними оплесками. Після доповіді вдбулася цікава дискусія.

Звіт із СКВУ

10-го лютого делеґати, які заступали українську громаду в Австрії на Першому Світовому Конґресі Вільних Українців в Ню Йорку, а саме мґр Юліян Костюк, президент „Координаційної Ради Українських Організацій Австрії" (КРУОА) та її ген. секретар надр. Микола Іванович, звітували перед українською віденською громадою про перебіг СКВУ та про їх участь в ньому. Сходинами проводив віце - президент КРУОА д-р Сергій Наклович. Присутні слухали з увагою звідомлення своїх делеґатів, радіючи величезним успіхом СКВУ. Зокрема присутні раділи фактом, що на СКВУ вдалося українській діяспорі об'єднати свої сили, хоч тільки на суспільно-громадському відтинку, та впорядкувати внутрішні відносини для свого власного самозбереження та для допомоги нашому народові в його змаганнях до волі і незалежности Із закликом до присутніх, щоб ми всі продовжували наші зусилля в дусі СКВУ та старалися здійснювати його постанови, щоб цим завершити його успіх, звітодавці закінчили своє цікаве звітування. Після вислухання звітів, які були прийняті присутніми із вдоволенням, віце - президент КРУОА д-р С. Наклович висловив подяку делеґатам Австрії на СКВУ за їх участь і духовий вклад в успішне завершення Першого Світового Конґресу Вільних Українців.

Прес. Служба СУА

ТАРЗАН, ч. 6043. Дряпаються нагору!

Послуговуючися сильним як сталь шнуром, який він скрутив був із волокон пальми тюкан, Тарзан лізе по узбіччях гори, якими раніше не лазив, як він думає, жоден чоловік, ані юнак.

— Славно, Іто! Це ті великі орли, які я колибудь бачив... Вони ось тут гніздяться!

— Наша проблема тепер така... Коли не зможемо лізти вище, то чи зможемо злізти вниз!

— Чи Тарзан може вилізти на гору, на якій ніхто перед тим не був?